

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В. Н. КАРАЗІНА

О. М. Куць

УСВІДОМЛЕНА НЕЗАЛЕЖНІСТЬ:
ЯК/ЧИ РЕАЛІЗОВАНА
ЕТНОПОЛІТИЧНА СВОБОДА?
(Українські реалії)

Монографія

Харків – 2013

УДК 329
ББК 66.1
К 95

Рецензенти:

І. Д. Денисенко – доктор філософських наук, завідувач кафедри політології, соціології та культурології Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди;
Ю. Ю. Калиновський – доктор філософських наук, професор кафедри філософії Харківського національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого»;
І. О. Поліщук – доктор політичних наук, професор кафедри соціології та політології Харківського національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого».

*Затверджено до друку рішенням Вченої ради
Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна
(протокол № 7 від 27.06.2013 р.)*

К 95   **Куць О. М.**
Усвідомлена незалежність: як/чи реалізована етнополітична свобода? (Українські реалії) : монографія / О. М. Куць. — Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2013. — 368 с.

ISBN 978-966-623-992-4

У монографії йдеться про виборену українським народом незалежність як/чи реалізовану свободу, роль і місце етнонаціональної свідомості у становленні та зміцненні державності, національно-патріотичної легітимності влади; модернізацію української етнічної нації та ідентифікацію громадян в єдиний етнополітичний простір. У фокусі уваги автора — проблема ідентифікаційних криз, пов'язаних з різноспрямованістю етнополітичних самоідентифікацій, мовних уподобань, питання про необхідність відродження власне українських символів й історичної пам'яті та національно-патріотичну спрямованість свідомості як важливих чинників державотворчих процесів в Україні.

Для політологів, викладачів, студентів та всіх, хто цікавиться проблемами етнополітики або займається національно-патріотичним вихованням молоді.

ISBN 978-966-623-992-4   © Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, 2013
© Куць О. М., 2013
© Літвінова О. О., макет обкладинки, 2013

ЗМІСТ

Вступ.....	6
РОЗДІЛ І. «ВТЕЧА ВІД СВОБОДИ» СТАЄ РЕАЛЬНІСТЮ.....	9
1.1. Свобода і незалежність	10
1.2. Довіра суспільства до влади і переконання в її правомірності – умова зміцнення незалежності.....	33
1.3. Етнополітичні пріоритети.....	60
1.4. Усвідомлення небезпеки втрати незалежності.....	80
РОЗДІЛ ІІ. КРИЗА ІДЕНТИЧНОСТЕЙ.....	98
2.1. Національна ідея як проект майбутнього.....	99
2.2. Багатовимірний процес етнополітичної ідентифікації.....	117
2.3. Амбівалентний образ України в свідомості її громадян.....	141
2.4. Етноідентифікаційні проблеми в умовах глобалізації.....	161
РОЗДІЛ ІІІ. НАЦІОНАЛЬНА СВІДОМІСТЬ У ПОЛІТИЧНОМУ ВИМІРІ.....	183
3.1. Свідомість у структурі етносу і нації.....	184

3.2. Особливості ментальності українського народу.....	207
3.3 Національна неповноцінність – внутрішній чинник нашого буття	227
РОЗДІЛ ІV. НАЦІОНАЛЬНА ПАМ'ЯТЬ – ЗАПОРУКА НЕПОВЕРНЕННЯ В КОЛОНІАЛЬНЕ МИНУЛЕ.....	255
4.1. Реальні можливості для відтворення власної історії.....	256
4.2. Традиції жертвності борців за волю.....	274
4.3. Національно-патріотичні почуття формує власна історія.....	296
4.4. Політика історичної пам'яті.....	316
Післямова.....	337
Список використаних джерел.....	342

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ, СИМВОЛІВ, ОДИНИЦЬ, СКОРОЧЕНЬ І ТЕРМІНІВ

БЮТ – Блок Юлії Тимошенко
 ВРУ – Верховна Рада України
 ГУ – Голос України
 ДТ – Дзеркало тижня
 ЄС – Європейський Союз
 ЄЕП – Єдиний Економічний простір
 ЄП – Європарламент
 КСУ – Конституційний суд України
 ЛУ – Літературна Україна
 МС – Митний Союз
 ОУН – Організація українських націоналістів
 ПАРЄ – Парламентська Асамблея Ради Європи
 ПР – Партія регіонів
 РФ – Російська Федерація
 СНД – Союз незалежних держав
 УМ – Україна молода
 УП – Українська правда
 УП – Український простір
 УПА – Українська повстанська армія
 УТ – Український тиждень